

על כל צרה שלא תבא על הצבור מתריעין עליהן חוץ
מרוב גשמים.

מעשה שאמרו לו לחוני המעגל: "התפלל שירדו גשמים."
אמר להם: "צאו והכניסו תנורי פסחים בשביל שלא ימוקו."
התפלל ולא ירדו גשמים.

מה עשה? עג עוגה ועמד בתוכה ואמר לפניו: "רבש"ע
בניך שמו פניהם עלי שאני כבן בית לפניך. נשבע אני
בשמך הגדול שאיני זז מכאן עד שתרחם על בניך."
התחילו גשמים מנטפין.

אמר: "לא כך שאלתי אלא גשמי בורות שיחין ומערות."
התחילו לירד בזעף.

אמר: "לא כך שאלתי אלא גשמי רצון ברכה ונדבה."
ירדו כתיקנן עד שיצאו ישראל מירושלים להר הבית מפני
הגשמים.

באו ואמרו לו: "כשם שהתפללת עליהם שירדו כך התפלל
שילכו להן."

אמר להם: "צאו וראו אם נמחית אבן הטועין."
שלח לו שמעון בן שטח: "אלמלא חוני אתה גוזרני עליך
נידוי אבל מה אעשה לך שאתה מתחטא לפני המקום
ועושה לך רצונך כבן שהוא מתחטא על אביו ועושה לו

רצונו?! ועליך הכתוב אומר: (משלי כג) 'ישמח אביך ואמך ותגל יולדתך.'"

גמרא:

ת"ר: פעם אחת יצא רוב אדר ולא ירדו גשמים שלחו לחוני המעגל: "התפלל וירדו גשמים".
התפלל ולא ירדו גשמים.

עג עוגה ועמד בתוכה כדרך שעשה חבקוק הנביא שנאמר: "(חבקוק ב) על משמרת אעמדה ואתיצבה על מצור וגו'".

אמר לפניו: "רבנו של עולם בניך שמו פניהם עלי שאני כבן בית לפניך נשבע אני בשמך הגדול שאיני זז מכאן עד שתרחם על בניך."
התחילו גשמים מנטפין.

אמרו לו תלמידיו: "רבי ראינוך ולא נמות. כמדומין אנו שאין גשמים יורדין אלא להתיר שבועתך."
אמר: "לא כך שאלתי אלא גשמי בורות שיחין ומערות."
ירדו בזעף עד שכל טפה וטפה כמלא פי חבית ושיערו חכמים שאין טפה פחותה מלוג.

אמרו לו תלמידיו: "רבי ראינוך ולא נמות. כמדומין אנו שאין גשמים יורדין אלא לאבד העולם."
אמר לפניו: "לא כך שאלתי אלא גשמי רצון ברכה

ונדבה.”

ירדו כתיקנן עד שעלו כל העם להר הבית מפני הגשמים.
אמרו לו: ”רבי כשם שהתפללת שירדו כך התפלל וילכו
להם.”

אמר להם: ”כך מקובלני שאין מתפללין על רוב הטובה.
אעפ”כ הביאו לי פר הודאה.”

הביאו לו פר הודאה. סמך שתי ידיו עליו.

ואמר לפניו: ”רבש”ע עמך ישראל שהוצאת ממצרים אינן
יכולין לא ברוב טובה ולא ברוב פורענות. כעסת עליהם
אינן יכולין לעמוד. השפעת עליהם טובה אינן יכולין לעמוד.
יהי רצון מלפניך שיפסקו הגשמים ויהא ריוח בעולם.”

מיד נשבה הרוח ונתפזרו העבים וזרחה החמה ויצאו העם
לשדה והביאו להם כמהין ופטריות.

שלח לו שמעון בן שטח: ”אלמלא חוני אתה גוזרני עליך
נידוי. שאילו שנים כשני אליהו שמפתחות גשמים בידו של
אליהו לא נמצא שם שמים מתחלל על ידך. אבל מה
אעשה לך שאתה מתחטא לפני המקום ועושה לך רצונך
כבן שמתחטא על אביו ועושה לו רצונו. ואומר לו: 'אבא
הוליכני לרחצני בחמין. שטפני בצונן. תן לי אגוזים שקדים
אפרסקים ורמונים.' ונותן לו. ועליך הכתוב אומר: (משלי
כג) ישמח אביך ואמך ותגל יולדתיך.”

תנו רבנן: מה שלחו בני לשכת הגזית לחוני המעגל?
" (איוב כב) ותגזר אומר ויקם לך ועל דרכיך נגה אור."
"ותגזר" אומר: אתה גזרת מלמטה והקדוש ברוך הוא
מקיים מאמרך מלמעלה.

"ועל דרכיך נגה אור": דור שהיה אפל הארת בתפלתך.
"כי השפילו ותאמר גוה": דור שהיה שפל הגבתו
בתפלתך.

"ושח עינים יושיע": דור ששח בעונו הושעתו בתפלתך .
"ימלט אי נקי": דור שלא היה נקי מלטתו בתפלתך.
"ונמלט בבור כפיך" מלטתו במעשה ידיך הברורין.

אמר ר' יוחנן: כל ימיו של אותו צדיק היה מצטער על
מקרא זה: " (תהילים קכו) שיר המעלות בשוב ה' את שיבת
ציון היינו כחולמים."

אמר: מי איכא דניים שבעין שנין בחלמא?
יומא חד הוה אזל באורחא חזייה ליה גברא דהוה נטע
חרובא.

אמר ליה: "האי עד כמה שנין טעין?"

אמר ליה: "עד שבעין שנין."

אמר ליה: "פשיטא לך דחיית שבעין שנין?!"

אמר ליה האי [גברא]: "עלמא בחרובא אשכחתייה כי היכי
דשתלי לי אבהתי. שתלי נמי לבראי."

יטיב קא כריך ריפתא אתא ליה שינתא.
נים אהדרא ליה משוניתא איכסי מעינא ונים שבעין שנין.
כי קם חזייה ליה גברא דהוה קא מלקט מינייהו, אמר
ליה: "את הוא דשתלתי?"
א"ל: "בר בריה אנא."

אמר ליה: "שמע מינה דניימי שבעין שנין."
חזא לחמריה דאתיילידא ליה רמכי רמכי.
אזל לביתיה אמר להו: "בריה דחוני המעגל מי קיים?"
אמרו ליה: "בריה ליתא, בר בריה איתא."
אמר להו: "אנא חוני המעגל!"
לא הימנוהו.

אזל לבית המדרש שמעינהו לרבנן דקאמרי: "נהירן
שמעתתין כבשני חוני המעגל. דכי הוי עייל לבית מדרשא
כל קושיא דהוו להו לרבנן הוה מפרק להו."
אמר להו: "אנא ניהו." לא הימנוהו ולא עבדי ליה יקרא
כדמבעי ליה.

חלש דעתיה בעי רחמי ומית.
אמר רבא היינו דאמרי אינשי: או חברותא או מיתותא.